

ВИКОНАННЯ СПОРТИВНИХ РОЗРЯДІВ І ЗВАНЬ – РЕЗУЛЬТАТ ЯКІСНОГО ВІДБОРУ ЮНИХ СТИБУНІВ У ВОДУ

Андрій АРАБСЬКИЙ

*Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського,
Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного,
Львів, Україна*

Вступ. Численні наукові дослідження свідчать про те, що високі результати у спорті доступні лише особливо обдарованим спортсменам, які мають явно виражені природні задатки до досягнень у конкретному виді спорту. Прогнозування успішності навчання та спортивного вдосконалення передбачає знання вимог, що висувають до особистості спортсмена, виявлення властивостей та якостей, які найбільше відповідають вимогам виду спорту, особливо на етапі початкової підготовки. Якісний відбір на початковому, а потім і на спеціалізованих етапах підготовки сприяє успішному удосконаленню майстерності юних спортсменів, що проявляється у виконанні нормативних вимог – отриманні спортивних розрядів і звань.

Мета дослідження – визначити вплив якісного відбору юних стрибунів у воду на результативність їхньої спортивної діяльності, що відображається в отриманні спортивних розрядів та звань.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення наукової літератури, педагогічні спостереження (упродовж п'яти років тренувань), аналіз участі юних спортсменів у змаганнях, методи математичної статистики.

Результати дослідження. У дослідженні були задіяні дві групи юних стрибунів у воду, які умовно були поділені на експериментальну (ЕГ) і контрольну групу (КГ). Під час початкового набору тренери за допомогою фізичної підготовленості та фізичного розвитку відібрали юних спортсменів у дві групи. В ЕГ (10 хлопчиків) опинилися діти, які, на думку тренерів, мали певні здібності до стрибків у воду, у КГ – діти без наявних ознак здібностей, але охочі займатися цим видом спорту (15 хлопчиків). Обидві групи тренувалися в одного тренера і мали однакову кількість годин тренувань.

У результаті 5-річних спостережень ми виявили таке. У групі необдарованих дітей (КГ) наприкінці педагогічного спостереження 87% спортсменів віком 13 років (13 хлопців) виконали визначені спортивні норми, а 13% не виконали (2 хлопців). При цьому тільки один хлопець (6,6%) виконав I спортивний розряд зі стрибків у воду, 6 осіб – II спортивний розряд і 6 спортсменів виконали III спортивний розряд (див. рис. 1). Водночас спортсмени ЕГ (100%) хлопців виконали спортивні норми, серед них: 1 хлопець виконав норму майстра спорту України (10%), три спортсмени – кандидата у майстри спорту України (30%), п'ять – I спортивний розряд (50%) та один хлопець виконав норми II спортивного розряду (10%).

Таким чином, за показником спортивної підготовленості виконання спортивних звань та розрядів доведено ефективність критеріїв, за якими відбувався відбір хлопців до зарахування у секцію стрибунів у воду.

Обговорення. Наші дослідження суперечать думці окремих науковців, що відбір у види спорту зі складною координацією рухів, зокрема стрибків у воду, відбувається в ранньому віці (старший дошкільний та молодший шкільний вік). Ми погоджуємося з результатами наукових досліджень інших вчених [1, 2, 3], якщо розглядати початковий відбір як засіб фізичного розвитку дитини, то набирати в групи початкової підготовки можна і потрібно вже в дошкільному віці. Для раннього початку занять необхідні спеціальні програми занять з дітьми, засновані на ігровому методі проведення заняття. Як показують багаторічні спо-

стереження за діяльністю спортивних шкіл зі стрибків у воду, спрямоване навчання можна проводити з шести–семирічного віку. Під час відбору дітей у дитячо-юнацькі спортивні школи необхідно керуватися показниками, які генетично зумовлені і не можуть змінюватися під впливом тренувань.

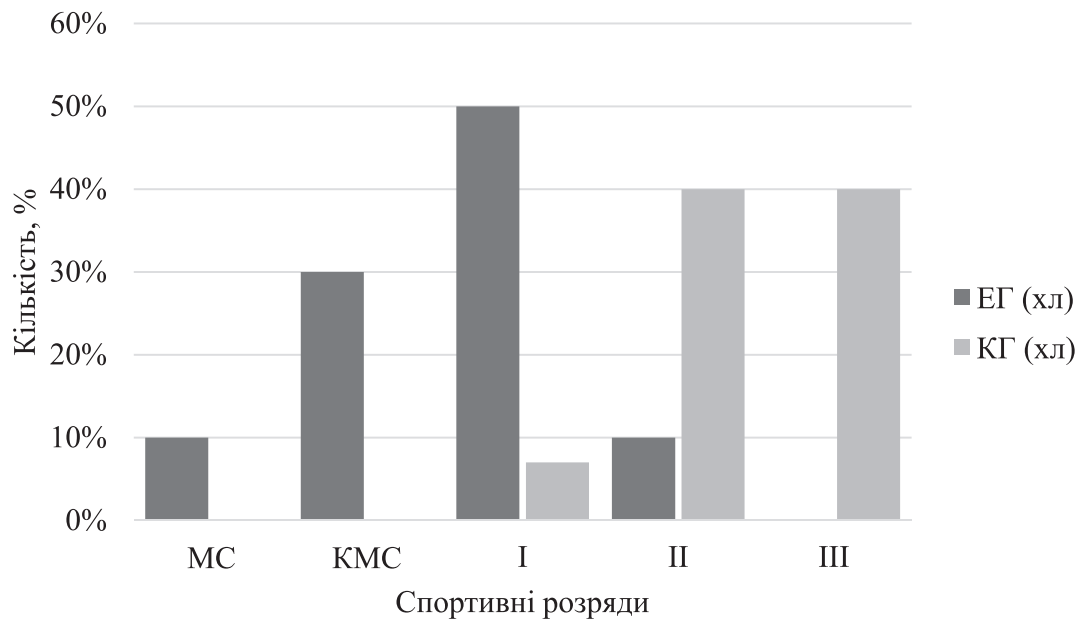

Рис. 1. Виконання спортивних розрядів спортсменами EG_{хл} та KG_{хл} наприкінці педагогічних спостережень, у %

Висновок. Результати наших наукових досліджень довели, що виконуючи норми спортивних розрядів та звань, спортсмени EG суттєво перевищують показники спортсменів KG. При цьому жоден хлопець KG не виконав норматив навіть кандидата у майстри спорту України, в той час, як у EG один (10%) хлопець виконав норматив майстра спорту України та три (30%) – кандидата у майстри спорту України. Відбір юних спортсменів за розробленими критеріями відбору (у стрибках у воду) дав змогу більш ефективно екстраполювати результати спортивної підготовленості в цьому виді спорту.

Ключові слова: спортивні звання та розряди, стрибки у воду, відбір.

Список використаних джерел

1. Тимакова Т.С. Критерии и тенденции отбора в спорте высших достижений [Електронний ресурс] / Тимакова Т.С. // Вестник спортивной науки. – 2013. – № 5. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/kriterii-itendentsii-otbora-v-sporte-vysshih-dostizheniy>
2. Губа В.П. Теория и практика спортивного отбора и ранней ориентации в виды спорта : монография / В.П. Губа. – Москва : Советский спорт, 2008. – 304 с.
3. Наявко І.І. Факторний аналіз рухової діяльності юних стрибунів у воду 9–11 років / Ігор Наявко // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини / за заг. ред. Є. Приступи. – Львів, 2014. – Вип. 18, т. 1. – С. 163–169.